

INHOUD

<i>Woord vooraf</i>	17
<i>Inleiding</i>	19
Deel 1: Algemene achtergrondinformatie	23
<i>Hoofdstuk 1: Het Belgisch boekhoudrecht</i>	25
1.1 Inleiding	25
1.2 Actuele verplichtingen vervat in de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de ondernemingen	25
1.2.1 Bepaling van de ondernemingen	25
1.2.2 De boekhouding	26
1.2.3 Vereenvoudigde boekhouding	28
1.2.4 Verantwoording van de boekingen	29
1.2.5 De boeken	30
1.2.5.1 Artikel 4 van het algemeen uitvoeringsbesluit van 12 september 1983	30
1.2.5.2 Artikel 5 van het algemeen uitvoeringsbesluit van 12 september 1983	31
1.2.5.3 Artikel 7 van het algemeen uitvoeringsbesluit van 12 september 1983	32
1.2.5.4 Artikel 9 van het algemeen uitvoeringsbesluit van 12 september 1983	32
1.2.6 Opmaken van een inventaris	32
1.2.7 Verplichting tot het opmaken van een jaarrekening	33
1.2.8 Geconsolideerde jaarrekening	33
1.2.9 Geboden mogelijkheden tot aanpassingen, aanvullingen, afwijkingen en vrijstellingen	34

<i>Hoofdstuk 2: Het algemeen rekeningenstelsel</i>	35
2.1 Inleidende beschouwingen	35
2.2 Minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel	36
2.2.1 Structuur van het voorgeschreven rekeningenstelsel	36
2.2.2 Rekeningenstelsel	
2.2.3 Officiële bepaling van de inhoud van sommige rekeningen	54
<i>Hoofdstuk 3: De jaarrekening van de ondernemingen</i>	57
3.1 Inleiding	57
3.2 De (interne) jaarrekening	57
3.2.1 Algemene principes	57
3.2.2 Waarderingsregels	59
3.2.2.1 Algemene beginselen	59
3.2.2.2 Aanschaffingswaarde – Beginselen en uitzonderingen	61
3.2.2.3 Afschrijvingen en waardeverminderingen	65
3.2.2.4 Voorzieningen	66
3.2.2.5 Herwaarderingsmeerwaarden	67
3.2.2.6 Bijzondere regels	68
3.2.2.6.1 Bijzondere regels betreffende de oprichtingskosten	68
3.2.2.6.2 Bijzondere regels betreffende immateriële vaste activa	69
3.2.2.6.3 Bijzondere regels betreffende materiële vaste activa	70
3.2.2.6.4 Bijzondere regels betreffende financiële vaste activa	71
3.2.2.6.5 Bijzondere regels betreffende vorderingen terugbetaalbaar op meer dan een jaar en op ten hoogste een jaar	72
3.2.2.6.6 Bijzondere regels betreffende voorraden	73
3.2.2.6.7 Bijzondere regels betreffende bestellingen in uitvoering	73
3.2.2.6.8 Bijzondere regels betreffende geldbeleggingen en liquide middelen	74
3.2.2.6.9 Bijzondere regels betreffende uitgestelde belastingen	75
3.2.2.6.10 Bijzondere regels betreffende schulden	76
3.2.2.6.11 Bijzondere regels betreffende bestanddelen verworven in het kader van een fusie	76
3.2.2.6.12 Bijzondere regels betreffende bestanddelen verworven in het kader van een splitsing en/of een met splitsing gelijkgestelde verrichting	78
3.2.2.6.13 Bijzondere regels betreffende bestanddelen verworven in het kader van een inbreng van een bedrijfsafdeling of van een algemeenheid van goederen	79
3.2.3 Structuur van de jaarrekening	79
3.2.3.1 Algemene beginselen	79

3.2.3.2	Schema's voorzien in het KB van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen	82
3.2.3.3	Inhoud van bepaalde rubrieken	117
3.2.3.3.1	Inhoud van bepaalde rubrieken van de balans	117
3.2.3.3.2	Inhoud van bepaalde rubrieken van de resultatenrekening	125
3.2.3.3.3	Inhoud van bepaalde verplichte vermeldingen in de toelichting	131
3.3	Opmaak van de jaarrekening waarvan de openbaarmaking door het wetboek van vennootschappen is voorgeschreven	135
3.4	Notionele interestaftrek: belastingaftrek voor risicokapitaal	136

Deel 2: Studie van de handelsvennootschappen in het Belgisch recht 141

Hoofdstuk 4: De naamloze vennootschap 143

4.1	Juridische kenmerken	143
4.1.1	Definitie en benaming	143
4.1.2	Aansprakelijkheid	145
4.1.3	Bestuur en controle	148
4.1.3.1	Bestuur	148
4.1.3.2	Controle	156
4.1.3.2.1	Controle in vennootschappen waar een ondernemingsraad werd opgericht	156
4.1.3.2.2	Controle op de jaarrekening	157
4.2	Bedrijfseconomische kenmerken	163
4.2.1	Voordelen	163
4.2.2	Nadelen	164
4.2.3	Bespreking	165
4.3	Boekhoudkundige verwerking	166
4.3.1	De oprichting	166
4.3.1.1	Wettelijke vereisten	166
4.3.1.2	Kapitaal	170
4.3.1.2.1	Het begrip toegestane kapitaal	170
4.3.1.2.2	Inbreng in geld en in natura	171
4.3.1.2.3	De aandelen	172
4.3.1.3	Winstbewijzen	177
4.3.1.4	Wijzen van oprichting	180
4.3.1.5	Directe oprichting	181
4.3.1.5.1	Oprichting met uitsluitend inbreng in geld	181
4.3.1.5.2	Oprichting met inbreng in geld en in natura	184
4.3.1.5.3	Oprichting van een NV door inbreng van een algemeenheid of van een bedrijfstak	186

4.3.1.5.4	Fusie door oprichting van een nieuwe vennootschap	186
4.3.1.5.5	Splitsing door oprichting van nieuwe vennootschappen	188
4.3.1.5.6	Oprichtingskosten	190
4.3.1.6	Oprichting door openbare inschrijving	191
4.3.1.7	Opvragen van gelden	194
4.3.1.8	Het niet storten van opgevraagde gelden	195
4.3.1.9	Vervroegde stortingen	198
4.3.2	Verhoging van het kapitaal	200
4.3.2.1	Algemene principes	200
4.3.2.2	Kapitaalverhoging door inschrijving in geld zonder agio en zonder voorkeurrecht	203
4.3.2.3	Kapitaalverhoging door inbreng in natura	206
4.3.2.4	Kapitaalverhoging door inbreng van een algemeenheid of van een bedrijfstak	207
4.3.2.5	Fusie en splitsing door overneming	207
4.3.2.6	Kapitaalverhoging met uitgiftepremie	208
4.3.2.7	Recht van voorkeur of claimrecht	211
4.3.2.8	Uitgifte van aandelen beneden de fractiewaarde	218
4.3.2.9	Kapitaalverhoging door toevoeging van reserves of andere posten van het eigen vermogen	219
4.3.2.10	Kapitaalverhoging door omzetting van schulden in kapitaal	222
4.3.2.11	Kapitaalverhoging door uitoefening van warrants	224
4.3.3	De vermindering van het kapitaal	227
4.3.3.1	Algemene principes	227
4.3.3.2	Kapitaalvermindering door aanzuivering van geleden verliezen en/of om een reserve te vormen tot dekking van een voorzienbaar verlies	229
4.3.3.3	Kapitaalvermindering met werkelijke eigen vermogensdaling	230
4.3.3.3.1	Kapitaalvermindering door een terugbetaling aan de aandeelhouders	231
4.3.3.3.2	Kapitaalvermindering door gehele of gedeeltelijke vrijstelling van de storting van het saldo van de inbreng	233
4.3.3.3.3	Kapitaalvermindering door inkoop van eigen aandelen	235
4.3.4	Verkrijging van eigen aandelen of andere effecten	235
4.3.4.1	Verkrijging van eigen effecten door de naamloze vennootschap zelf	235
4.3.4.2	Aankoop van effecten van een naamloze vennootschap door een rechtstreeks gecontroleerde dochtervennootschap	241
4.3.4.3	Financiering door een naamloze vennootschap van de verkrijging van haar effecten door een derde	241
4.3.4.4	Boekhoudkundige verwerking m.b.t. de verkrijging van eigen aandelen	243

4.3.4.4.1	Boeking m.b.t. de aankoop van de eigen aandelen	243
4.3.4.4.2	Boeking m.b.t. de dividenden verbonden aan de door de vennootschap in bezit gehouden eigen aandelen	244
4.3.4.4.3	Boeking m.b.t. de vervreemding van de in bezit gehouden eigen aandelen	247
4.3.5	De aflossing van het kapitaal uit de winst	250
4.3.6	Obligatieleningen	253
4.3.6.1	Inleidende begrippen	253
4.3.6.1.1	Eigen of vreemd vermogen, c.q. obligatieleningen	253
4.3.6.1.2	Onderscheid tussen een aandeel en een obligatie	253
4.3.6.1.3	Obligaties op naam of gedematerialiseerd	254
4.3.6.1.4	Hypothecaire obligatielening	256
4.3.6.1.5	Converteerbare obligaties en warrants	256
4.3.6.1.6	Achtergestelde en niet achtergestelde obligatieleningen	259
4.3.6.2	Boekhoudkundige verwerking van de uitgifte van een obligatielening	260
4.3.6.2.1	Boeking van de uitgifte van een obligatielening a pari, en zonder agio bij terugbetaling	261
4.3.6.2.2	Boeking met betrekking tot de kosten bij uitgifte van obligatieleningen	264
4.3.6.2.3	Disagio bij uitgifte van obligatieleningen	264
4.3.6.2.4	Agio bij terugbetaling van de obligatieleningen	266
4.3.6.2.5	Andere vormen van uitgifte van een obligatielening	268
4.3.6.3	Boekhoudkundige verwerking van de verschuldigde rente op obligatieleningen	276
4.3.6.3.1	Te betalen obligatiecoupons	276
4.3.6.3.2	Niet vervallen renteschuld	277
4.3.6.3.3	Rente en niet geplaatste obligaties	279
4.3.6.3.4	Couponboek	279
4.3.6.4	Boekhoudkundige verwerking van de terugbetaling van de obligatielening	279
4.3.6.4.1	Inleiding: geleidelijke terugbetaling versus globale terugbetaling	279
4.3.6.4.2	Boekingsschema van de terugbetaling	283
4.3.6.4.3	Terugbetaling van een obligatielening waarbij in agio bij terugbetaling is voorzien	285
4.3.6.4.4	Reserve voor aflossing van de obligatielening	289
4.3.6.4.5	Terugkoop van obligaties	291
4.3.6.4.6	Uitloting van niet geplaatste obligaties	292
4.3.7	De winstverdeling	292
4.3.7.1	Wettelijke voorschriften	292
4.3.7.2	Te bestemmen winst van het boekjaar en resultatenverwerking	293

4.3.7.3	Bepaling van de belastingen	295
4.3.7.3.1	Het belastbaar inkomen	295
4.3.7.3.2	Vigerende belastingtarieven	295
4.3.7.3.3	Voorafbetalingen	297
4.3.7.3.4	Boekhoudkundige verwerking	299
4.3.7.4	Overboeking naar of onttrekking aan de belastingvrije reserves	308
4.3.7.5	Resultaatverwerking	309
4.3.7.5.1	Boekingsschema	309
4.3.7.5.2	Praktische toepassingen	313
4.3.7.5.3	Interimdividend	315
4.3.7.5.4	Stockdividend en keuzedividend	317
4.3.7.5.5	Dividend pro rata temporis	319
4.3.7.5.6	Onverdeeld dividendsaldo	320
4.3.7.5.7	Dividend over aandelen die niet het uitgedrukte kapitaal vertegenwoordigen	321
4.3.7.5.8	Dividendboek	324
4.3.8	Omzetting	325
4.3.9	Ontbinding en vereffening	327
4.3.9.1	Ontbinding	327
4.3.9.1.1	Oorzaken van ontbinding	327
4.3.9.1.2	Voorstel tot ontbinding	329
4.3.9.2	Vereffening	329
4.3.9.3	Praktijk van de vereffening	332
4.3.9.3.1	Vereffening waarbij aan alle schuldeisers kan worden voldaan	332
4.3.9.3.2	Vereffening waarbij niet alle schuldeisers kunnen worden uitbetaald	342
4.3.9.3.3	Vereffening ingeval niet alle aandelen volgestort worden	343
<i>Hoofdstuk 5: De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid</i>		347
5.1	Juridische kenmerken	347
5.1.1	Definitie en benaming	347
5.1.2	Aansprakelijkheid	350
5.1.3	Bestuur en controle	353
5.1.3.1	Bestuur	353
5.1.3.2	Controle	355
5.2	Bedrijfseconomische kenmerken	355
5.2.1	Voordelen	355
5.2.2	Nadelen	356
5.2.3	Bespreking	357

5.3	Boekhoudkundige verwerking	358
5.3.1	De oprichting	358
5.3.1.1	Wettelijke vereisten	358
5.3.1.2	Kapitaal	364
5.3.1.2.1	Inbreng in geld en in natura	364
5.3.1.2.2	De aandelen	365
5.3.1.3	Boeking	368
5.3.2	Verhoging van het maatschappelijk kapitaal	373
5.3.3	Vermindering van het kapitaal	376
5.3.4	Verkrijging van eigen aandelen of certificaten	379
5.3.5	Het leven van de vennootschap	382
5.3.5.1	Vergoeding van de zaakvoerder	382
5.3.5.2	Opnemen van leningen	385
5.3.6	De winstverdeling	387
5.3.7	Omzetting	390
5.3.8	Ontbinding en vereffening	392
5.3.8.1	Ontbinding	392
5.3.8.1.1	Oorzaken van ontbinding	392
5.3.8.1.2	Voorstel tot ontbinding	394
5.3.8.2	Vereffening	394
 <i>Hoofdstuk 6: De coöperatieve vennootschap</i>		397
6.1	Juridische kenmerken	397
6.1.1	Definitie en benaming	397
6.1.2	Aansprakelijkheid	398
6.1.3	Bestuur en controle	401
6.1.3.1	Bestuur	401
6.1.3.2	Controle	403
6.1.4	De vennoten en de overdracht van de aandelen	403
6.2	Bedrijfseconomische kenmerken	406
6.2.1	Voordelen	407
6.2.2	Nadelen	408
6.2.3	Bespreking	408
6.3	Boekhoudkundige verwerking	409
6.3.1	De oprichting	409
6.3.1.1	Wettelijke vereisten	409
6.3.1.1.1	Oprichting van coöperatieve vennootschappen in het algemeen	409
6.3.1.1.2	Oprichting van coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	412
6.3.1.2	Boeking	414
6.3.2	Kapitaalwijzigingen	416

6.3.2.1	Wettelijke vereisten	416
6.3.2.2	Boeking	419
6.3.3	De uitgifte van obligatieleningen	421
6.3.4	De winstverdeling	421
6.3.5	De omzetting	425
6.3.6	Ontbinding en vereffening	427
6.3.6.1	Ontbinding	427
6.3.6.1.1	Oorzaken van ontbinding	427
6.3.6.1.2	Voorstel tot ontbinding	428
6.3.6.2	Vereffening	428
<i>Hoofdstuk 7: De vennootschap onder firma</i>		431
7.1	Juridische kenmerken	431
7.1.1	Definitie en benaming	431
7.1.2	Aansprakelijkheid	431
7.1.3	Bestuur en controle	431
7.2	Bedrijfseconomische kenmerken	432
7.2.1	Voordelen	432
7.2.2	Nadelen	433
7.2.3	Bespreking	433
7.3	Boekhoudkundige verwerking	434
7.3.1	De oprichting	434
7.3.1.1	Vormvereisten	434
7.3.1.2	Kapitaal	435
7.3.1.3	Oprichting met uitsluitend inschrijving in geld	436
7.3.1.4	Oprichting met inschrijving in geld en in natura	437
7.3.1.5	Oprichting van een vennootschap onder firma door inbreng van een algemeenheid of van een bedrijfstak	438
7.3.1.6	Fusie of splitsing door oprichting	438
7.3.1.7	Oprichtingskosten	438
7.3.2	Verhoging van het kapitaal	439
7.3.2.1	Kapitaalverhoging door een nieuwe inbreng van de bestaande vennoten	439
7.3.2.2	Kapitaalverhoging door het aantrekken van nieuwe vennoten	439
7.3.2.3	Kapitaalverhoging door het toevoegen van gereserveerde winsten	440
7.3.2.4	Kapitaalverhoging door inbreng van een algemeenheid of van een bedrijfstak	441
7.3.2.5	Fusie en splitsing door overneming	441
7.3.3	Vermindering van het kapitaal	441
7.3.3.1	Kapitaalvermindering omdat het kapitaal te hoog is	441
7.3.3.2	Kapitaalvermindering omdat een vennoot zich terugtrekt	442

7.3.3.3	Kapitaalvermindering omdat de vennootschap belangrijke verliezen heeft geleden	443
7.3.4	Het leven van de vennootschap	444
7.3.5	Winstverdeling	444
7.3.5.1	Boekingen in geval van winst	445
7.3.5.2	Boekingen in geval van verlies	447
7.3.6	Omzetting	449
7.3.7	Ontbinding en vereffening	451
7.3.7.1	Ontbinding	451
7.3.7.2	Vereffening	452
7.3.7.3	Praktijk van de vereffening	453
<i>Hoofdstuk 8: De gewone commanditaire vennootschap</i>		461
8.1	Juridische kenmerken	461
8.1.1	Definitie en benaming	461
8.1.2	Aansprakelijkheid	461
8.1.3	Bestuur en controle	462
8.2	Bedrijfseconomische kenmerken	463
8.2.1	Voordelen	463
8.2.2	Nadelen	464
8.2.3	Bespreking	464
8.3	Boekhoudkundige verwerking	465
8.3.1	De oprichting	465
8.3.1.1	Vormvereisten	465
8.3.1.2	Kapitaal	466
8.3.1.3	Boekingen	466
8.3.2	Kapitaalwijzigingen	467
8.3.3	Vergoeding van de zaakvoerder	468
8.3.4	Opnemen van leningen	468
8.3.5	Winstverdeling en cumulatief dividend	468
8.3.5.1	Inleiding	468
8.3.5.2	Cumulatief dividend	471
8.3.6	Omzetting	475
8.3.7	Ontbinding en vereffening	477
<i>Hoofdstuk 9: De commanditaire vennootschap op aandelen</i>		479
9.1	Juridische kenmerken	479
9.1.1	Definitie en benaming	479
9.1.2	Aansprakelijkheid	480
9.1.3	Bestuur en controle	480
9.2	Bedrijfseconomische kenmerken	481
9.2.1	Voordelen	481

9.2.2	Nadelen	482
9.2.3	Bespreking	482
9.3	Boekhoudkundige verwerking	482
9.3.1	De oprichting	483
9.3.2	Resultaatverdeling	484
9.3.3	Omzetting	486
9.3.4	Ontbinding en vereffening	487

Hoofdstuk 10: Fusies en splitsingen van vennootschappen.

<i>Inbrengen van een algemeenheid of van een bedrijfstak</i>	491
--	-----

10.1	Fusies en splitsingen van vennootschappen	491
10.1.1	Inleiding	491
10.1.2	Vennootschapswetgeving inzake fusies en splitsingen	492
10.1.2.1	Fusie door overneming	492
10.1.2.1.1	Definitie	492
10.1.2.1.2	Te volgen procedure	492
10.1.2.2	Fusie door oprichting van een nieuwe vennootschap	500
10.1.2.2.1	Definitie	500
10.1.2.2.2	Te volgen procedure	500
10.1.2.3	Met fusie door overneming gelijkgestelde verrichtingen	507
10.1.2.3.1	Definitie	507
10.1.2.3.2	Te volgen procedure	508
10.1.2.4	Splitsing door overneming	513
10.1.2.4.1	Definitie	513
10.1.2.4.2	Te volgen procedure	513
10.1.2.5	Splitsing door oprichting van nieuwe vennootschappen	522
10.1.2.5.1	Definitie	522
10.1.2.5.2	Te volgen procedure	522
10.1.2.6	Splitsing door overneming en door oprichting van nieuwe vennootschappen	530
10.1.2.6.1	Definitie	530
10.1.2.6.2	Te volgen procedure	530
10.1.2.7	Gemeenschappelijke bepalingen inzake fusies, splitsingen en gelijkgestelde verrichtingen	531
10.1.2.7.1	Fusie of splitsing van vennootschappen in vereffening of van failliet verklaarde vennootschappen	531
10.1.2.7.2	Rechtsgevolgen van fusie en splitsing	531
10.1.2.7.3	Tegenwerpelijkheid van de fusie of splitsing	532
10.1.2.7.4	Zekerheidsstelling	532
10.1.2.7.5	Aansprakelijkheid	533
10.1.2.7.6	Nietigheid van de fusie of splitsing	534
10.1.2.7.7	Met fusie of splitsing gelijkgestelde verrichtingen	536

10.1.2.8 Bijzondere regels inzake grensoverschrijdende fusies en gelijkgestelde verrichtingen	536
10.1.2.8.1 Gemeenschappelijke bepalingen	536
10.1.2.8.2 Te volgen procedure bij grensoverschrijdende fusie van vennootschappen.	537
10.1.3 Boekhoudkundige aspecten van fusies en splitsingen	543
10.1.3.1 Inleiding	543
10.1.3.2 Specifieke fusieproblemen	548
10.1.3.2.1 Kapitaalverhoging lager dan het kapitaal van de overgenomen vennootschap	548
10.1.3.2.2 Kapitaalverhoging hoger dan het kapitaal van de overgenomen vennootschap	550
10.1.3.2.3 Fusie met opleg in geld	553
10.1.3.2.4 Bezit van eigen aandelen door de overgenomen vennootschap	556
10.1.3.2.5 Aandelen van de overgenomen vennootschap in bezit van de overnemende vennootschap	558
10.1.3.2.6 Eliminatie van wederzijdse relaties tussen vennootschappen	561
10.2 Inbrengen van een algemeenheid of van een bedrijfstak	562
10.2.1 Inleiding	562
10.2.2 Vennootschapswetgeving inzake het inbrengen van een algemeenheid of van een bedrijfstak	563
10.2.2.1 Definities	563
10.2.2.2 Procedure	564
10.2.2.3 Rechtsgevolgen	567
10.2.2.4 Tegenwerpelijkheid	568
10.2.2.5 Zekerheidsinstelling	568
10.2.2.6 Aansprakelijkheid	569
10.2.2.7 Mogelijkheid om de inbreng van een bedrijfstak niet aan alle regelingen te onderwerpen	569
10.2.2.8 Inbreng gedaan door een natuurlijke persoon	570
10.2.2.9 Overdrachten van een algemeenheid of van een bedrijfstak	570
10.2.3 Boekhoudkundige aspecten van de inbreng van een algemeenheid of van een bedrijfstak	570
<i>Hoofdstuk 11: De geconsolideerde jaarrekening van de ondernemingen</i>	<i>575</i>
11.1 Inleiding	575
11.2 Groepsrecht	575
11.3 Doel van de consolidatie	580
11.4 Basisprincipes van de consolidatie	581
11.5 Consolatiemethoden	589

11.6	Het wetboek van vennootschappen en de geconsolideerde jaarrekening	592
11.6.1	Geconsolideerde jaarrekening, jaarverslag en openbaarmakingsverplichtingen	592
11.6.2	Controle op de geconsolideerde jaarrekening	599
11.7	Het koninklijk besluit van 30 januari 2001 (tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen) en de geconsolideerde jaarrekening	602
11.7.1	Geconsolideerde jaarrekening (Boek II, Titel II)	602
11.7.2	Opmaak van de geconsolideerde jaarrekening waarvan de openbaarmaking door het Wetboek van Vennootschappen is voorgeschreven (Boek II, Titel III, Hoofdstuk I, Afdeling II)	627
11.8	De Europese IAS/IFRS-verordening van 19 juli 2002	627
	<i>Beknpte bibliografie</i>	635